

Influensa - vårdhygien

Förändringar sedan föregående version

Tillägg av möjlighet att under vissa förutsättningar samvårda exponerade patienter som fått profylaxbehandling.

Innehållsförteckning

Syfte	2
Medicinsk bakgrund	2
Smittvägar, smittsamhet och smittfriförklaring	2
Vårdrutiner	3
Om patient insjuknar på avdelning.....	3
Skyddsutrustning	3
Vårdrum	4
Exponerad patient	4
Undersökningar, konsultation eller transport	5
Personal.....	5
Besökande.....	5
Städ, tvätt och disk	5
Ansvar och avsteg	6
Relaterad information	6
Källförteckning	7

Syfte

Syftet med denna rutin är att förhindra smittspridning av influensa inom vård- och omsorg.

Medicinsk bakgrund

Influensa är en luftvägsinfektion som återkommer regelbundet varje vintersäsong. Influenzavirus har en förmåga att förändra sig och kan därför orsaka mer omfattande epidemier vissa år.

Influensa A och B, ger upphov till typiska symtom som hög feber, muskelvärk, huvudvärk, torrhosta och påtaglig sjukdomskänsla. Symtom från magtarmkanalen kan också förekomma, men vanligare hos barn. Små barn kan få mer av svullna tonsiller och ont i halsen när de sväljer än vuxna. För äldre personer kan symtomen vara mer atypiska (1).

Enligt smittskyddslagen är influensa anmälningspliktigt, vilket sker via laboratorieanmälan.

Säsongsvaccin för influensa rekommenderas till personer i medicinsk riskgrupp. Profylaktisk antiviral behandling finns för personer som tillhör riskgrupp eller vid allvarlig sjukdom.

Smittvägar, smittsamhet och smittfriförklaring

Smittvägar

När någon har influensa finns virus framför allt i svalget och övre luftvägarna. Influenzavirus sprids som aerosol-, dropp- eller kontaktsmitta. Aerosoler och droppar uppstår i stor mängd vid hosta eller nysning men kan finnas hela tiden i luften nära en smittsam patient. Viruspartiklar kan finnas kvar i luften en kortare tid men smittsamhet avtar snabbt med avståndet från den smittsamme (2).

Smittsamhet

Inkubationstiden är vanligtvis 1–4 dygn. Smittsamheten börjar redan dygnet innan man får symtom och är som högst när man är som sjukast (2).

Smittfriförklaring

Smittfriförklaring av immunfriska kan ske när följande kriterier är uppfyllda:

1. 5 dagar har gått sedan symtomdebut
2. feberfrihet i minst 24 timmar
3. klinisk förbättring.

Om patienten har fått antiviral behandling i minst tre dagar samt varit stabilt förbättrad avseende influensasymtom under de senaste 24 timmarna kan patienten vanligtvis bedömas som smittfri.

Immunsupprimerade kan utsöndra virus under längre tid. I dessa fall behövs därför en individuell bedömning göras innan smittfriförklaring (2).

Vårdrutiner

Basala hygienrutiner ska tillämpas se [Basal hygien och klädregler](#)

Om patient insjuknar på avdelning

Det är viktigt att vara uppmärksam på symtom som kan vara orsakade av influensa. Vid symtom ska patienten provtas och flyttas till eget rum. Provtagning sker enligt [Startsida - Unilabs \(anvisningar.se\)](#)

Överväg i tidigt skede antiviral behandling. Se [Influensa - antiviral terapi till vuxna \(vgregion.se\)](#)

Värdera om smitta kan ha skett på enheten. Vid flera influensafall (≥ 2 under 7 dagar) som kan ha smittats på enheten ta kontakt med Vårdhygien (telefon: 0500 432084) för råd gällande ytterligare åtgärder för att förhindra vidare smittspridning.

Denna [Loggbok vid virusorsakad luftvägsinfektion \(misstänkt eller konstaterad\)](#) kan vara till hjälp för överblick vid flera fall på en enhet.

Skyddsutrustning

Vid misstänkt eller bekräftad smittsam influensa ska något av följande alternativ för skyddsutrustning användas:

- Vätskeavvisande munskydd (IIR) och skyddsglasögon/visir används vid nära vård (inom 2 meter) av patient.
- Andningsskydd (FFP2 eller FFP3) och visir används i nedanstående situationer då smittrisen är förhöjd och ska då tas på och av utanför rummet:
  - i. Intubering/extubering, bronkoskopi, sugning av nedre luftvägar, trakeotomering
  - ii. Utifrån riskbedömning vid längre vårdinsats, kraftig hosta, nyinsjuknad patient särskilt i trångt utrymme eller när flera smittsamma patienter vårdas på samma rum (1, 3, 4).

Vårdrum

Patient med misstänkt eller bekräftad influensa ska under smittsam period vårdas på eget rum med stängd dörr.

Samvård

Patienter med influensa av samma typ (A eller B) kan samvårdas under förutsättning att ingen annan smitta förekommer.

Exponerad patient

Patient vårdad på samma rum som patient med influensa betraktas som exponerad i 4 dygn efter senaste kontakt med smittsam patient.

Åtgärder för exponerade:

- Uppmärksamhet på symtom som kan vara influensa. Den exponerade ska informeras om att direkt kontakta personal vid symtom.
- Bedöm om profylaktisk behandling ska ges. Se [Influensa - antiviral terapi till vuxna \(vgregion.se\)](https://vgregion.se/antiviral-terapi-til- vuxna)
- Vård på eget rum. Patienter som exponerats vid samma tillfälle kan samvårdas om inga andra riskfaktorer finns. Mobilisering kan ske utanför rummet.
- Symtomfri exponerad patient med tidigt insatt profylax kan samvårdas med andra patienter efter läkarbedömning.

- Planerade undersökningar kan oftast ske så länge patienten är symptomfri. Undvik exponering av andra patienter vid undersökningar utanför rummet.
- Vid byte av vårdform, informera mottagande enhet om att patienten exponerats för influensa.

Undersökningar, konsultation eller transport

Undvik om möjligt omflyttning och externa

undersökningar/konsultationer av smittsam patient. Infektionen får dock aldrig hindra adekvat medicinsk behandling.

Vid transport ska patient som tolererar munskydd förses med detta.

Patienten ska också instrueras i host- och handhygien och förses med engångsnäsdukar och plastpåse för uppsamling. Informera mottagande enhet om smitta och undvik väntetider.

Personal

Personal med influensasymtom ska stanna hemma från arbetet.

Personal som insjuknar under ett arbetspass bör omedelbart gå hem.

Folkhälsomyndigheten rekommenderar att all personal som arbetar nära patienter vaccineras mot influensa.

Besökande

Vid nödvändiga besök bör besökare informeras om smitta och erbjudas skyddsutrustning samt instrueras i handhygien. Besökare som exponerats för smitta bör ej vistas utanför patientens rum under inkubationstiden.

Städ, tvätt och disk

Städning/rengöring

Daglig patientnära städning/slutstädning sker enligt ordinarie rutiner.

Punktdeinfektion utförs med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel vid spill och stänk.

Tvätt och avfall

Hanteras som vanligt det vill säga endast kraftigt förorenad tvätt och avfall skickas som smittförande.

Disk

Disk hanteras som vanligt det vill säga skickas till centralkök eller i avdelningens diskmaskin.

Ansvar och avsteg

Linjechef ansvarar för att denna rutin är känd och följs av alla medarbetare.

Hälso- och sjukvårdspersonal är ansvariga för att rapportera vårdskador som en avvikelseanmälan. En vårdrelaterad infektion är en vårdskada om man inte vidtagit de adekvata åtgärder som hade kunnat förhindra infektionen (5).

Medvetet avsteg från denna rutin dokumenteras i patientjournal om avsteg är kopplat till patient. Annan orsak till avsteg rapporteras i MedControl PRO eller befintligt avvikelshanteringssystem.

Relaterad information

Läkemedelsverket [Behandling och profylax vid influensa – behandlingsrekommendation](#)

Regional riktlinje - [Luftvägssmitta vårdhygieniska aspekter](#)

Regional rutin [Instruktion för användning av andningskydd](#)

Rutin SkaS [Influensa - antiviral terapi till vuxna \(vgregion.se\)](#)

Rutin SkaS [Vårdhygieniska riskfaktorer för smittspridning i vård och omsorg](#)

Vårdhandboken [Basal hygien och klädregler](#)

Vårdhandboken [Vårdhygien, infektioner och smittspridning, förebyggande rutiner](#)

Källförteckning

1. Sjukdomsinformation om influensa (HSLF-FS 2024) [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten [citerad 19 november 2025]. Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/sjukdomsinformation-om-influensa>
2. Åtgärder mot smittspridning av virusorsakade luftvägsinfektioner inom vård och omsorg (HSLF-FS 2024) [Internet]. Stockholm: Folkhälsomyndigheten [citerad 19 november 2025]. Hämtad från: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/b65793b1afd54b18bo83631a125a8992/atgader-smittspridning-virusorsakade-luftvagsinfektioner-var-doch-omsorg.pdf>
3. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2023:11) om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning (AFS 2023:11) [Internet]. Solna: Arbetsmiljöverket [citerad 19 november 2025]. Hämtad från: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202311/>
4. Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10) [Internet] Solna: Arbetsmiljöverket [citerad 19 november 2025]. Hämtad från: <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/afs-202310/>
5. Patientsäkerhetslag (SFS 2010:659) [Internet]. Stockholm: Socialdepartementet [citerad 19 november 2025]. Hämtad från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/#K1

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Pernilla Eriksson, (perer13), Specialistläkare

Godkänd av: Christer Printz, (chrpr), Chefläkare

Dokument-ID: SKAS9729-602154698-49

Version: 4.0

Giltig från: 2026-01-16

Giltig till: 2028-01-16